

## Yttrande

Datum 2023-08-30

Klassificering 1.5.2

Dnr RAÄ-2023-1499

Ert datum 2023-05-10

Er dnr KN2023/03016

Avdelning Kulturmiljöavdelningen

Enhet Landskapsutveckling

## Remiss av betänkandet **Värdet av vinden: Kompensation, incitament och planering för en hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften (SOU 2023:18)**

Riksantikvarieämbetet tillstyrker utredningens förslag till kompensation till närboende och lokalsamhället samt rätt till inlösen för ägare av intilliggande fastigheter. Riksantikvarieämbetet instämmer i att det finns behov av planeringsinsatser och tillstyrker därför utredningens förslag om ett stöd för kommunal översiktsplanering för vindkraft. I konsekvensbeskrivning saknas emellertid en redogörelse av den påverkan de föreslagna planeringsinsatserna får för länsstyrelserna och därmed även en finansiering.

### Planeringsinsatser

Kulturmiljöer av allmänintresse berörs i varierade grad av vindkraftsutbyggnaden. Planering för vindkraft kan främja att utbyggnaden sker så att landskapens olika värden tas tillvara. Utredningen redogör för sådana planeringsinsatser.

Energimyndigheten och Naturvårdsverket tog år 2021 fram en nationell strategi för hållbar utbyggnad av vindkraft i Sverige. En nationell planeringsprocess för vindkraft har påbörjats på myndighetsnivå i enlighet med strategin. Strategin föreslår att de regionala utbyggnadsbehoven ska analyseras vidare i ett regionalt arbete lett av länsstyrelserna. Detta ska resultera i regionala planeringsunderlag som kan utgöra en utgångspunkt för kommunernas översiktsplanering för vindkraft. Naturvårdsverket och Energimyndigheten har äskat medel för det statliga arbetet med planeringsunderlagen. Utredningen omnämner denna planeringsinsats för hållbar vindkraftsutbyggnad och framhåller att arbetet bör fortgå. I avsaknad av medel bedriver nu endast Länsstyrelsen i Dalarna och Länsstyrelsen i Värmland arbete med att ta fram sådana regionala planeringsunderlag.

I sammanhanget bör uppmärksammas att kulturmiljösektorns befintliga underlag inte är tillräckliga för att analysera vindkraftens påverkan på kulturmiljön utan

### Riksantikvarieämbetet

Box 1114  
621 22 Visby

Tel 08-5191 8000

E-post [registrator@raa.se](mailto:registrator@raa.se)

[www.raa.se](http://www.raa.se)

Org.nr 202100-1090

Bankgiro 5052-3620



endast medger en byråmässig bedömning. Det medför att länsstyrelsernas arbete med planeringsunderlag för vindkraft utgående från områden med goda vindförhållanden också behöver bedömas i fält. Det gäller bland annat påverkan på områden av riksintresse för kulturmiljövården och andra områden med stort allmänintresse. Det är därför av vikt att de insatser som förväntas av länsstyrelserna i enlighet med strategin för hållbar vindkraftsutbyggnad kan finansieras.

Vindkraftverken har nu blivit mycket högre än för bara några år sedan. Fler områden har därmed goda vindförhållanden för vindkraft. Kommunernas översiktsplaner för vindkraft har i många fall blivit inaktuella. Riksantikvarieämbetet ser positivt på utredningens förslag om att återinföra ett tillfälligt stöd till kommunerna för översiktsplanering för vindkraft. Med erfarenhet från det förra tillfälliga stödet borde stödperioden dock vara längre än tre år. Det beror på att det ofta tar minst 1–2 år tills en kommun uppmärksammar stödet, initierar planering för vindkraft och ansöker om stöd.

Detta beslut har fattats av riksantikvarien Joakim Malmström efter föredragning av utredaren Håkan Slotte. Även överantikvarien Susanne Thedéen, avdelningschefen Marja-Leena Pilvesmaa och chefsjuristen Maria Westergren har varit med om den slutliga handläggningen. Beslutet har signerats elektroniskt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till:

Kulturdepartementet  
lars.bryntesson@regeringskansliet.se